Hallituksen esitys (6/2018 vp) eduskunnalle laiksi Ilmatieteen laitoksesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta
8.3.2018 klo 12

Tommi Nieppola, LVM, erityisasiantuntija

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Nykytilan arviointi

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät valiokunnan jäsenet!

Vuoden 1967 lakia Ilmatieteen laitoksesta on muutettu viimeisten viidenkymmenen vuoden aikana vain kaksi kertaa. Laki on sen vuoksi hajanainen sekä osittain vanhentunut.

Nykylain yleinen asetuksenantovaltuus (”tarkemmat määräykset lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella”) ei vastaa nykyisen perustuslain asettamia vaatimuksia.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Nykytilan arviointi

Nykytilannetta arvioitaessa on erityisesti kiinnitetty huomiota perustuslain 80 §:n ja 119 §:n vaatimuksiin asetusten antamiseen valtuuttavien säännösten täsmällisyyteen, tarkkarajaisuuteen ja säädöstasoon.

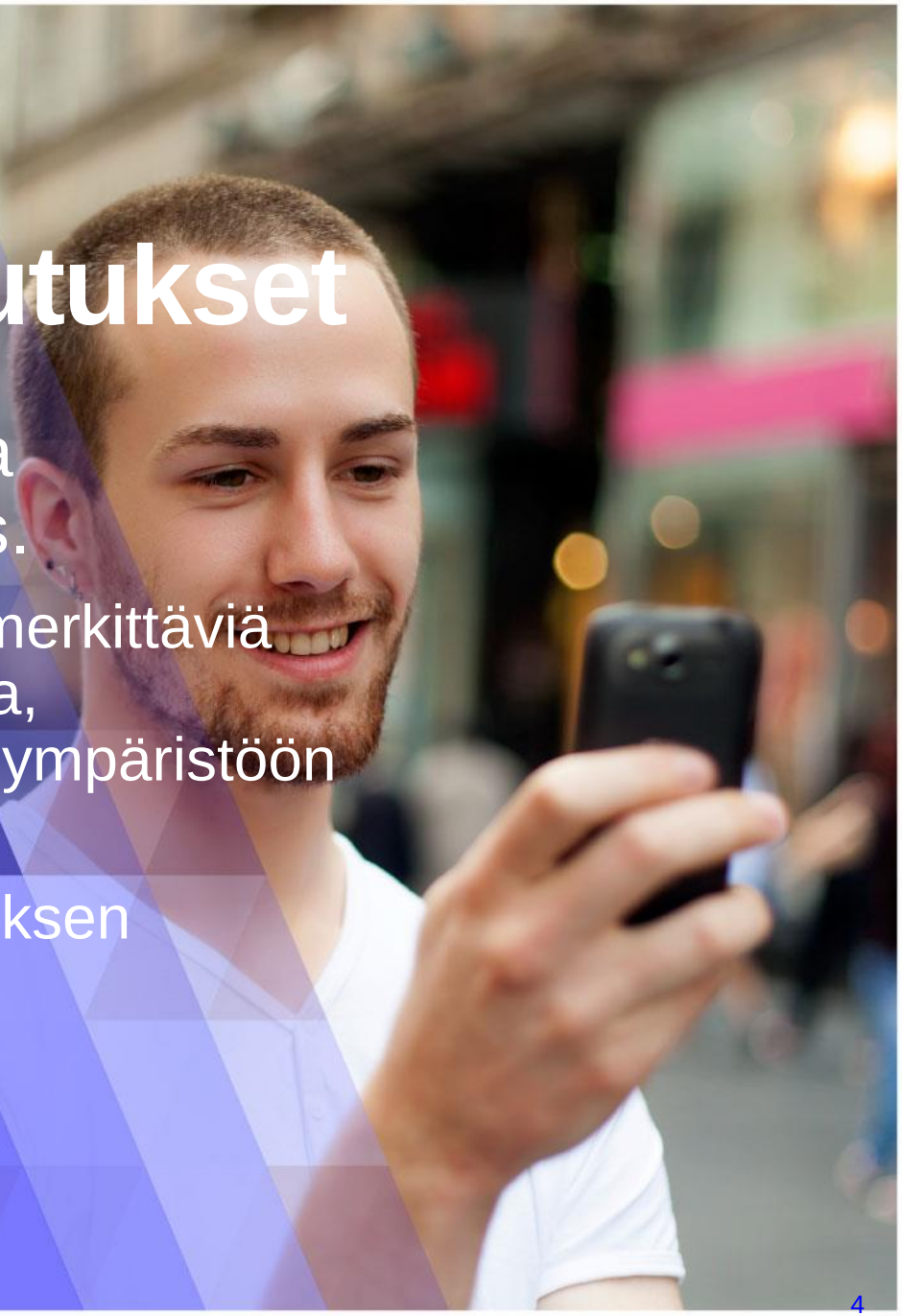
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Esityksen vaikutukset

Kyseessä on pääasiassa säädöstekninen uudistus.

Näin ollen esityksellä ei ole merkittäviä taloudellisia, yhteiskunnallisia, viranomaisten toimintaan tai ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia.

Esityksellä selkeytetään laitoksen johtamista ja toimintaa.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Hallituksen esityksen 6/2018 vp tarkoitus

Tarkoituksena on ajanmukaistaa Ilmatieteen laitosta koskevat säännökset ottaen huomioon perustuslain, muun lainsäädännön ja toimintaympäristön kehitys.

Lakiehdotus sisältää säännökset muun muassa Ilmatieteen laitoksen tehtävistä, pääjohtajan toimivallasta ja työjärjestyksestä.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Keskeiset ehdotukset

Aiempi Ilmatieteen laitoksesta annettu laki (585/1967) kumotaan. Ilmatieteen laitokselle ei kuitenkaan esitetä uusia tehtäviä.

Ehdotuksella selkeytetään laitoksen johtamista ja toimintaa. Samalla ehdotus tukee hallitusohjelman kärkihanketta säädösten sujuvoittamisesta.

Aikaisemmin asetuksella säädettyjä asioita on siirretty lakiin: pääjohtajaa ja muuta henkilöstöä koskevat tehtävät ja toimivalta, työjärjestystä koskevat maininnat sekä valtion edustaminen.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu LVM:ssä. HE-luonnos oli lausuntokierroksella marraskuussa. Esityksestä saatiin lausunnot 18 eri taholta.

Pääosin lausunnonantajat pitivät esitystä perusteltuna ja asianmukaisena.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittivät lausunnoissaan huomiota Ilmatieteen laitoksen asemaan liittyviin kilpailuneutraliteettiongelmiin.

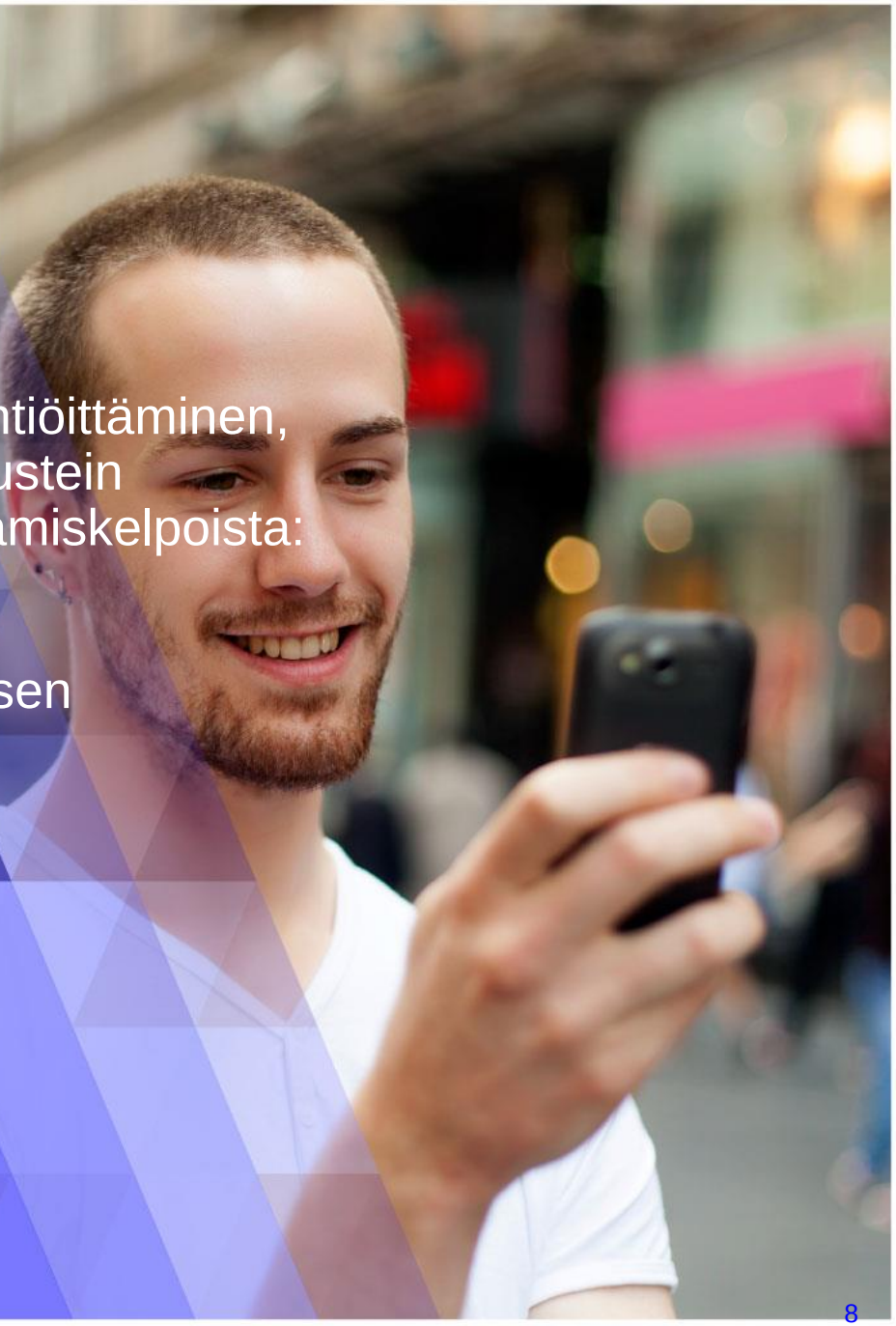
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Miksi ei yhtiötä?

Niiden toimintojen ja palveluiden yhtiöittäminen, joista peritään liiketaloudellisin perustein muodostuva maksu, ei olisi toteuttamiskelpoista:

1) liiketaloudellisesti eikä
2) viranomaistehtävien järjestämisen näkökulmasta.

Kyseiset tehtävät liittyvät kiinteästi viranomaistehtäviin.

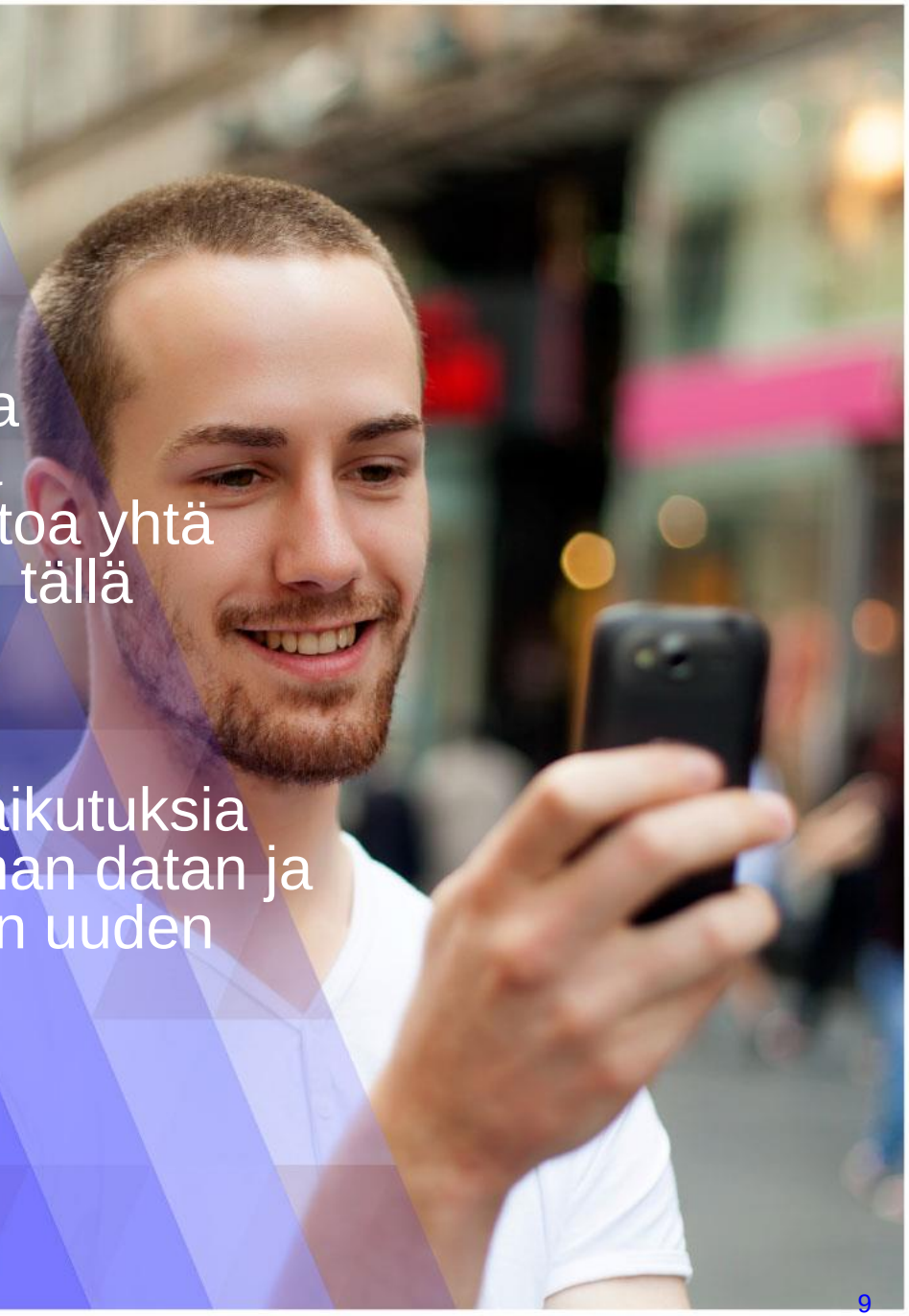

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Miksi ei yhtiötä?

Yhtiöittäminen estäisi laitosta tuottamasta riippumatonta ja korkealuokkaista tutkimustietoa yhtä laajalle asiakaskunnalle kuin tällä hetkellä.

Yhtiöittämisellä olisi myös vaikutuksia Ilmatieteen laitoksen tuottaman datan ja palveluiden pohjalle syntyvän uuden yritystoiminnan edellytyksiin.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

1 §: Asema ja toiminta-ajatus

Ilmatieteen laitos on liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle kuuluva palvelu- ja tutkimuslaitos, joka tuottaa havainto- ja tutkimustietoa ilmakehästä ja meristä sekä sää-, meri- ja ilmastopalveluita yleisen turvallisuuden, elinkeinoelämän ja kansalaisten tarpeisiin.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

2 §: *Tehtävät*

Ilmatieteen laitoksen tehtävänä on:

1) tuottaa sääpalveluita ja fysikaalisia meripalveluita maan yleisen turvallisuuden, liikenteen, elinkeinoelämän ja kansalaisten tarpeisiin;

2) hankkia ja ylläpitää luotettavaa tietoa ilmakehän ja merien fysikaalisesta tilasta ja kemiallisesta koostumuksesta, ilmastosta sekä niiden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueilla ja kansainvälisesti; sekä

3) tehdä ja edistää ilmatieteellistä tutkimusta, fysikaalista merentutkimusta, polaarialueiden ja avaruuden tutkimusta sekä muuta alaan läheisesti liittyvää tutkimusta.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

3 §: *Johtaminen ja henkilöstö*

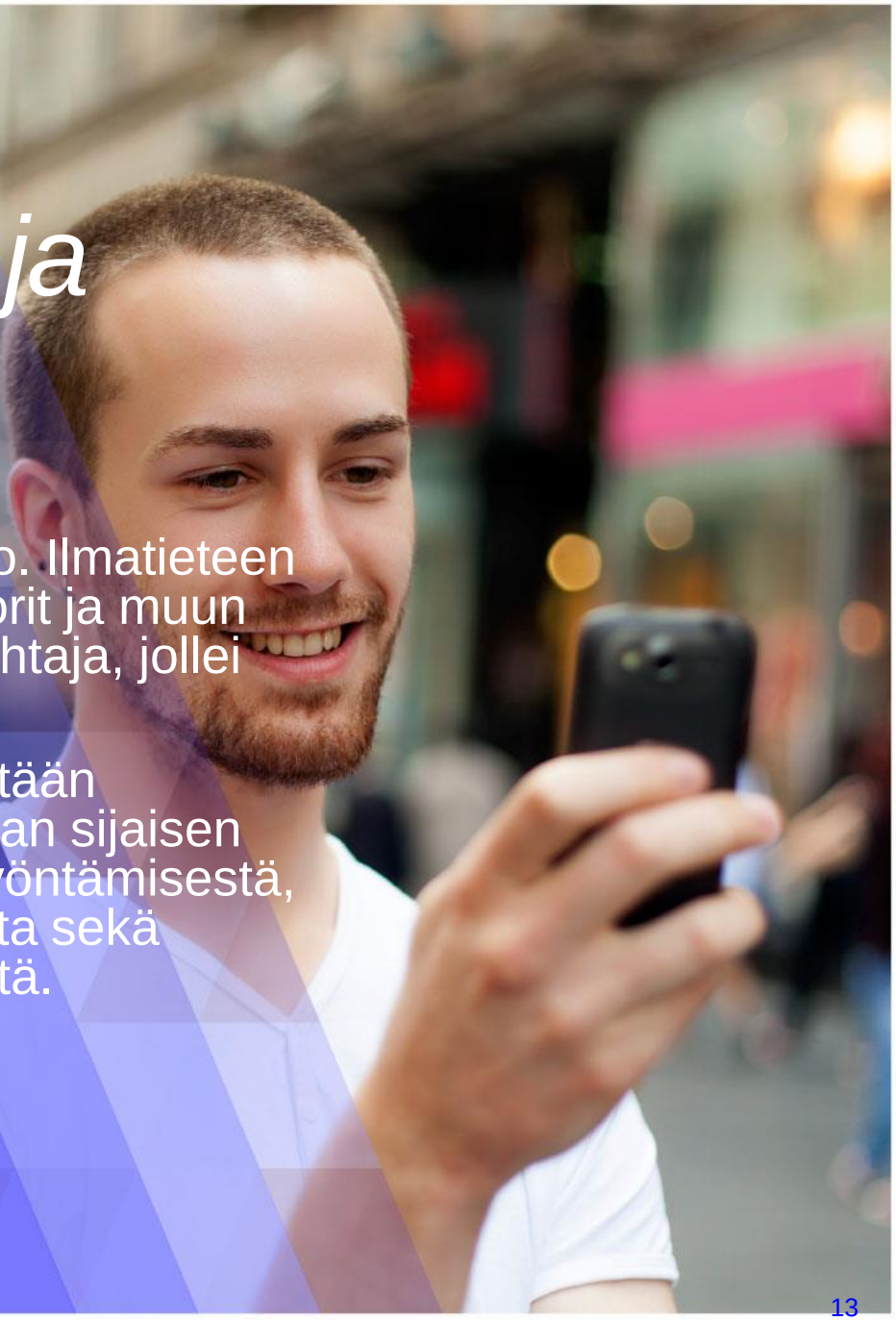

Ilmatieteen laitoksessa on pääjohtaja, joka johtaa laitoksen toimintaa. Pääjohtaja vastaa laitoksen toiminnan tuloksellisuudesta ja tulostavoitteiden saavuttamisesta.

Pääjohtaja ratkaisee laitoksessa sellaiset asiat, joiden ratkaisemisesta ei ole muuta säädetty tai työjärjestyksessä toisin määrätty. Pääjohtaja voi myös pidättää ratkaistavakseen yksittäisen asian, joka työjärjestyksen mukaan kuuluisi muun virkamiehen päätettäväksi.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

3 §: *Johtaminen ja henkilöstö*

Pääjohtajan nimittää valtioneuvosto. Ilmatieteen laitoksen johtajat, tutkimusprofessorit ja muun henkilöstön nimittää tai ottaa pääjohtaja, jollei työjärjestyksessä toisin määrätä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin henkilöstöstä, pääjohtajan sijaisen määräämisestä, virkavapauden myöntämisestä, henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista sekä neuvottelukunnasta ja sen tehtävistä.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

4 §: *Työjärjestys*

Pääjohtaja antaa laitoksen työjärjestyksen.

Työjärjestyksessä määrätään:

1) laitoksen organisaatiosta;

2) ratkaisuvallan käyttämisestä;

3) sisäisestä johtamisesta;

4) muista sijaisuuksista kuin pääjohtajan sijaisuudesta;

5) muista sisäiseen hallintoon kuuluvista asioista.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

5 §: *Virka-apu*

Ilmatieteen laitoksen velvollisuudesta antaa muille viranomaisille virka-apua säädetään erikseen.

- Esim. pelastuslaki (379/2011) ja meripelastuslaki (1145/2001)

Laitoksella on oikeus saada virka-apua valvontaviranomaisilta 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisiin tehtäviin.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

6 §: *Valtion edustaminen*

Ilmatieteen laitos kantaa ja vastaa valtion puolesta sekä valvoo tuomioistuimissa, viranomaisissa ja välimiesmenettelyissä valtion etua ja oikeutta kaikissa laitosta koskevissa asioissa.

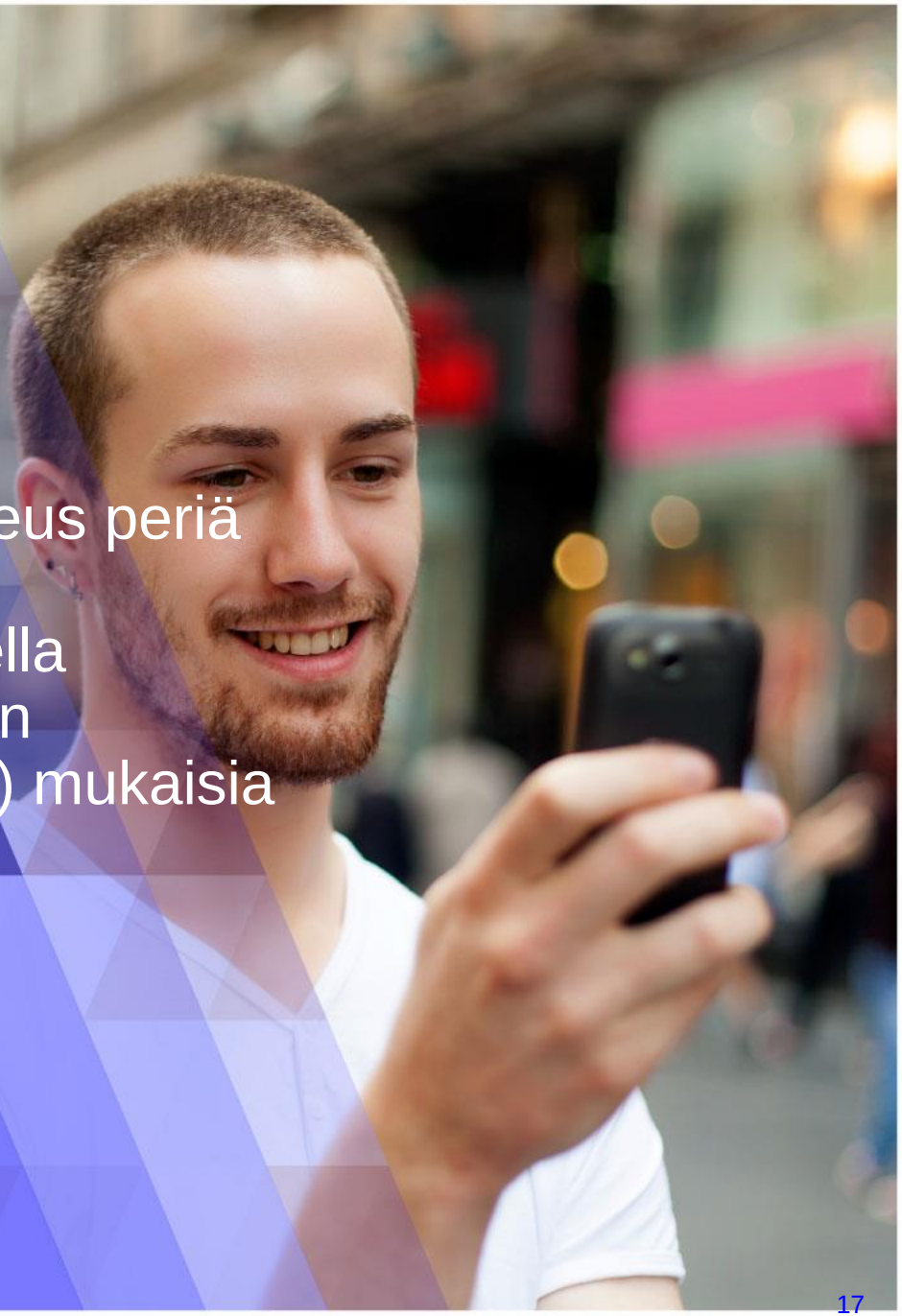
- Tarkoituksena on estää tulkintaerimielisyydet esim. tuomioistuinprosesseissa.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

7 §: *Suoritteiden maksullisuus*

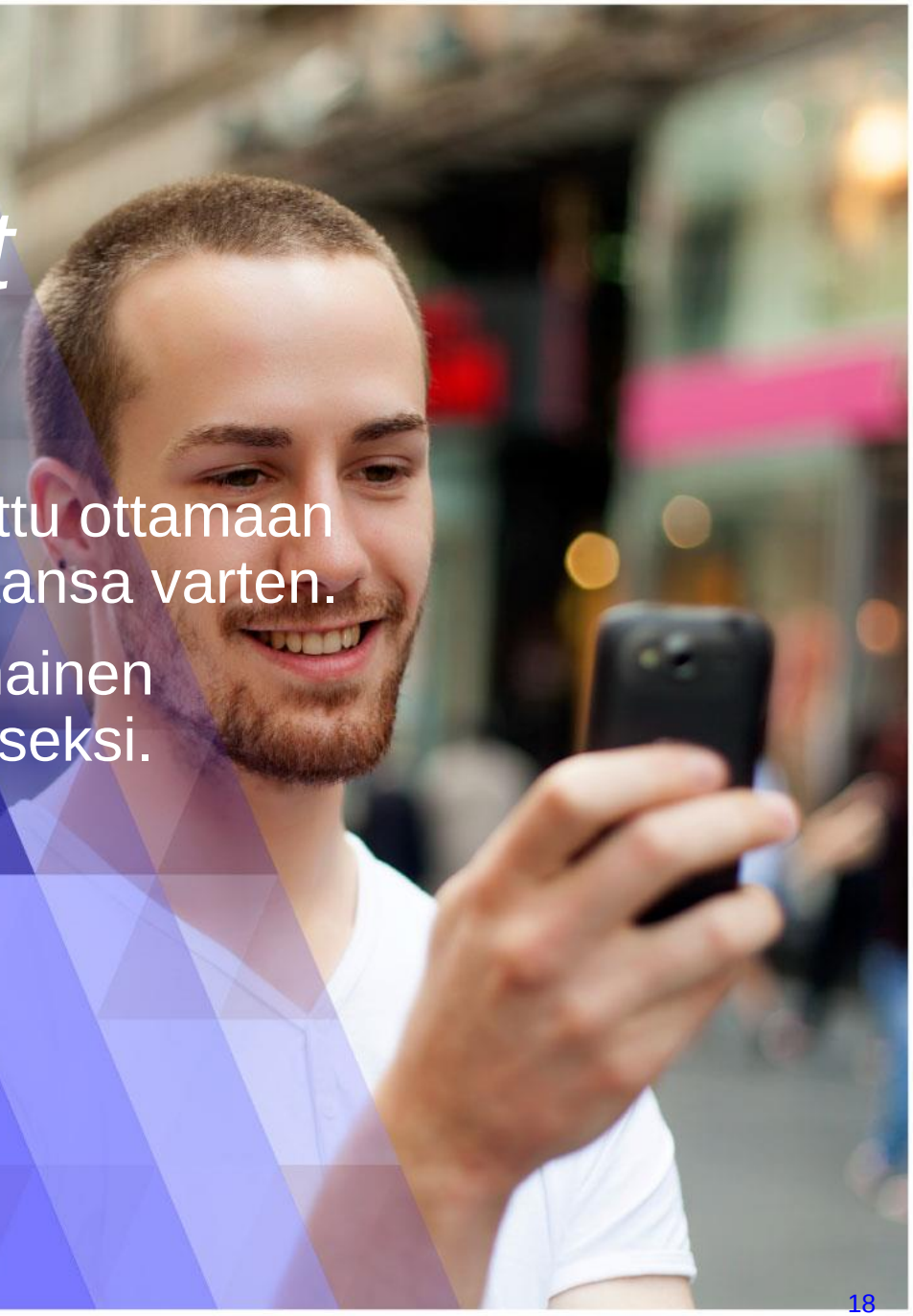
Ilmatieteen laitoksella on oikeus periä suoritteistaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella tarkemmin säädettäviä valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisia maksuja.

- Informatiivinen säännös

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

8 §: *Lahjoitukset*

Ilmatieteen laitos on oikeutettu ottamaan vastaan lahjoituksia toimintaansa varten.

- Selkeyden takia nimenomainen säännös katsottu tarpeelliseksi.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Tällä lailla kumotaan ilmatieteen laitoksesta annettu laki (585/1967).

Kiitos!

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ